

عکس: ایران

«شرق» عواقب توقف مذاکرات وین بر روند توسعه کشور را بررسی کرد

سکوت در وین، بلا تکلیفی در تهران

عبدالرحمن فتح الهی: با آغاز به کار دولت سیزدهم و تأخیر چندماهه در از سرگیری مذاکرات، اکنون هفته‌هاست اقتصاد ایران انتظار حصول توافق در وین را می‌کشد؛ اما با توقف گفت‌وگوها که وارد سی‌وهشتمین روز خود شده، بازار در یک ابهام و بلا تکلیفی جدی از آینده برجام قرار دارد؛ بلا تکلیفی‌ای که عامل مهمی در سیر صعودی نرخ ارز از ابتدای هفته گذشته بوده است. تا قبل از ۲۰ اسفند سال پیش که خوش بینی در بیشترین حالت خود نسبت به احیای برجام بود، آثار روانی بازار از ثبات موقت حکایت می‌کرد؛ اما حالا مقامات دستگاه سیاست خارجی ایران و ایالات متحده از ناشخص بودن نتیجه مذاکرات خبر می‌دهند. در این بین، با طولانی شدن توقف مذاکرات، هفته گذشته دوباره دلار به کانال ۲۸ هزار تومان بازگشت. بدون شک تداوم این توقف در مذاکرات، احتمال رکورد شکنی ارز و فتح کانال‌های بالاتر از ۳۰ هزار تومان را هم ممکن می‌کند. در این بین، احتمال عدم آزادسازی اموال بلوکه شده ایران در کره جنوبی، به خصوص بعد از تکذیب رسمی واشنگتن هم می‌تواند شوکی جدی برای تشدید سیر صعودی دلار در بازار باشد؛ خصوصاً که به گفته لارا روزن، دیگر دولت بایدن نیز تلاشی برای ادامه مذاکرات با محوریت خروج سپاه از لیست گروه‌های تروریستی نخواهد داشت. این در حالی است که به نظر می‌رسد سیاست‌گذار اقتصادی و مشخصاً دولت، به عمد یا سهواً نقش پارامتر انتظار بازار نسبت به آینده مذاکرات را در سمت و سودهی به نوسانات ارزی نادیده می‌گیرد. از این منظر، «شرق» در گفت‌وگو با کارشناسان سیاسی و اقتصادی به واکاوی دقیق تر تأثیرات توقف مذاکرات وین بر اقتصاد کشور، به خصوص بازار ارز، پرداخته است که از نظر می‌گذرانید.

سیاست خارجی این دولت درباره مذاکرات به گونه‌ای است که وضعیت بازار سکه و ارز را به شدت متلاطم کرده است. گویا وزیر امور خارجه یا از تأثیر روانی گفته‌هایش بر بازار بی‌اطلاع است یا به عمد آن را نادیده می‌گیرد. واقعا من امید دارم این ادبیات اصلاح شود یا اینکه ایشان و سایر اعضای دستگاه سیاست خارجی دولت سیزدهم دیگر دست به موضع‌گیری و صاحب‌نظرند.

نماینده پیشین مجلس شورای اسلامی در دوره نهم ضمن دفاع از حق ایران پیرامون خط قرمزهای سپاه در ادامه تصریح کرد که اگرچه باید شاهد رفع تحریم‌های سپاه و خروج آن از لیست گروه‌های تروریستی ایالات متحده آمریکا باشیم، چراکه این نهاد از یک طرف بخشی از ارتش ملی برای دفاع از کشور است و مهم‌تر از آن بخشی از اقتصاد دست این نهاد است. واقعا جا دارد که فردی مانند آقای عراقچی به عنوان مذاکره‌کننده ارشد دولت دوازدهم در این رابطه روشن‌گری لازم را داشته باشند و بگویند این مذاکرات را به کجا رساندند و در چه شرایطی و با نفوذ چه افرادی، چه جریان‌هایی و چه گروه‌هایی مذاکرات متوقف شد، در حالی که توافق انجام شده بود. اما اکنون به‌عینه می‌بینیم مانع‌تراشی در مسیر مذاکرات انجام می‌شود.

نماینده ادوار مجلس ارزیابی خود را پیرامون عوامل تأخیر در مذاکرات این‌گونه ادامه داد که در کنار کار شکنی‌ها و مانع‌تراشی‌های داخلی نباید نقش مخرب روسیه را به عنوان یکی از مهم‌ترین عوامل عدم احیای برجام نادیده گرفت، نفوذ و سایه سنگین مسکو بر سیاست خارجی ایران به قدری جدی است که اکنون افکار عمومی در داخل کشور معتقدند استقلال سیاسی و دیپلماتیک و عزت مردم ایران خدشه‌دار شده است. واقعا چرا تا به این اندازه باید مذاکرات وین به خواسته‌ها و منافع روسیه گره بخورد؟ روسیه در باتلاق اوکراین گرفتار شده است و برای نجات خود دست و پا می‌زند. در چنین شرایطی جای سؤال است چرا ایران باید تاوان این سقوط کرملین را در سایه تجاوز به اوکراین بدهد؟ چرا باید مذاکرات وین به این جنگ گره بخورد؟

نماینده مجلس دهم در ادامه خاطرنشان کرد که تداوم شرایط کنونی و تأخیر در حصول توافق بی‌شک می‌تواند به پیچیده‌تر و بغرنج‌تر شدن مذاکرات و حتی انسداد بینجامد. این شرایط قطعا آثار مخرب به مراتب بیشتری برای اقتصاد و معیشت خواهد داشت. در همین رابطه افزون بر وضعیت اسفبار بازار سکه و ارز و همچنین تورم افسارگسیخته در حوزه کالاهای اساسی به گرانی‌های سرسام‌آور در حوزه دارو و درمان، بازار خودرو و... در همین چند

روز بعد از آغاز سال جدید بنگریم. آیا این وضعیت قابل توجیه و قابل دفاع است؟ کار به جایی رسیده که مردم در فضای مجازی و حقیقی دعا می‌کنند بستگان وزرا و مسئولان به بیماری دچار شوند تا بفهمند چه اتفاق تلخی برای حوزه دارو و درمان روی داده است. واقعا با شعار ضد برجام و ضد مذاکرات و گفتاردرمانی رئیس‌جمهور کاری از پیش نمی‌رود. در این هشت‌ماهه‌ای که از عمر دولت سیزدهم می‌گذرد، نه تنها وضعیت تغییر مثبت حداقلی پیدا نکرده، بلکه همه چیز در همه ابعاد و سطوح بدتر شده است ولی به جای درست‌کردن وضعیت، اتخاذ یک سیاست درست، پیشبرد دیپلماسی عقلانی با هدف حصول توافق مرتب شعار عدم وابستگی اقتصاد و معیشت به مذاکرات وین سر داده می‌شود. اگر رئیس‌جمهور و جریان‌های حامی دولت با نگاه ضد برجامی اعتقاد دارند اقتصاد را می‌توان بدون برجام پیش برد پس چرا دست روی دست گذاشته‌اند؟ چرا وضعیت مملکت این‌گونه است؟ چرا در هیچ بُعدی از اقتصاد و معیشت تا فرهنگ و بدتر از همه سیاست خارجی و... نمی‌توان از عملکرد دولت دفاع کرد.

بحران تمام‌عیار اقتصادی در نتیجه تصمیمات خلق الساعه دولت و توقف مذاکرات

آلبرت بغزیان استاد دانشگاه و اقتصاددان در ابتدا با اشاره به این نکته که نمی‌توان منکر تأثیر جدی اقتصادناات حوزه سیاست داخلی و سیاست خارجی بر اقتصاد و معیشت کشور شد، اذعان کرد که اگرچه مسئولان و مقامات به‌خصوص در دولت سیزدهم به‌طور مکرر سعی دارند این مسئله را به افکار عمومی بقبولانند که اقتصاد و معیشت را به مذاکرات و سیاست خارجی گره نمی‌زنند، اما واقعیت آن است که اقتصاد ایران از ابتدا تا به اکنون با پارامتری به نام «سیاست»، چه در داخل و چه روابط با دیگر کشورها گره خورده است. البته این مسئله تنها مختص ایران نیست، بلکه تحولات حوزه سیاست خارجی یکی از جدی‌ترین عوامل در رشد یا افول قدرت اقتصادی همه کشورها به‌شمار می‌رود. در این رابطه یکی از جدی‌ترین و مستقیم‌ترین آثار مذاکرات به نوسان شدید بازار ارز بازمی‌گردد. از ابتدای هفته قبل به‌طور مرتب مواضع و سخنانی منفی از دو طرف اصلی مذاکرات یعنی ایران و آمریکا درخصوص انداختن توپ توقف احیای برجام در زمین یکدیگر شنیده می‌شود. فارغ از اینکه کدام طرف در ایجاد این توقف نقش داشته‌اند تداوم این شرایط سبب شده است که در چند روز اخیر و مشخصاً از ابتدای هفته گذشته شاهد افزایش دو هزار تومانی نرخ ارز در بازار آزاد باشیم.

این استاد دانشگاه در ادامه تصریح کرد: اگر بپذیریم برجام در نگاه واقعی و عملی تأثیری بر اقتصاد بازار و معیشت ایران ندارد، حداقل از نظر روانی تأثیرات مستقیم و جدی خواهد داشت. هرچند من معتقدم علاوه بر تأثیرات روانی باید به تأثیرات مستقیم و عینی توقف مذاکرات در بازار سکه، ارز، خودرو، بورس و... هم نگاه کرد. به هر حال توقف در مذاکرات محدودیت‌هایی را به اقتصاد کشور تحمیل می‌کند؛ بنابراین اگر شاهد حصول توافق در وین باشیم، ضمن رسیدن به درآمدهای نفتی، امکان دسترسی به ارزهای بلوکه شده و دیگر گشایش‌ها حاصل می‌شود؛ بنابراین مذاکرات، چه به سمت توافق پیش برود که یک فضای خوش‌بینی و امیدوارکننده را در ایران حاکم می‌کند و چه به سمت توقف و انسداد پیش برود که باعث ایجاد یأس خواهد شد، بازار به‌خصوص بازار ارز را به شدت تحت تأثیر قرار می‌دهد. البته من معتقدم در یک وزن‌دهی اگر مذاکرات فضایی مثبت را طی کند، مزایای خود را بر بازار خواهد داشت، اما اگر مذاکرات متوقف نشود، آثار مخرب آن بر بازار به مراتب بیشتر خواهد بود؛ چون هرگاه مذاکرات متوقف شده است و شاهد افزایش نرخ ارز بودیم، به تبع

آن قیمت‌ها و نرخ حمل‌ونقل افزایش پیدا کرده؛ اما زمانی که نرخ ارز نزولی شده است، قیمت‌ها تمایلی برای بازگشت به عقب نداشته‌اند.

بغزیان درباره نقش بانک مرکزی در نوسانات بازار ارز چنین عنوان کرد که بانک مرکزی بازیگر محوری تعیین نرخ ارز در کشور است، به گونه‌ای که اگر بانک مرکزی نخواهد حتی در این شرایط می‌تواند نه‌تنها باعث توقف سیر صعودی نرخ ارز نشود؛ بلکه حتی می‌تواند قیمت‌ها را نزولی هم بکند. مگر آنکه منافع بانک مرکزی و دولت در تداوم این شرایط نامناسب بازار ارز و افزایش قیمت دلار و سایر ارزها باشد تا بتواند کسری شدید بودجه را تا اندازه‌ای جبران کند.

این استاد دانشگاه با اشاره به ارتباط نهادی مانند وزارت امور خارجه با بانک مرکزی خاطرنشان کرد که اگرچه بانک مرکزی و تصمیماتش سیاسی نیست؛ اما بی‌شک اقداماتش از حوزه سیاست داخلی و خارجی سرچشمه می‌گیرد؛ بنابراین تعیین نرخ در بازار توسط بانک مرکزی متأثر از اقدامات و فضای سیاسی داخلی و خارجی است. از این منظر متأسفانه یک فضای بی‌ثباتی را در قیمت ارز شاهد هستیم که آثار مخرب آن بر اقتصاد و معیشت به مراتب بیشتر خواهد بود؛ یعنی عواقب افزایش نرخ ارز بر بازار اقتصاد، تولید و صنعت کشور بسیار زیاد است؛ اما نبود ثبات قیمت و امواج سینوسی قیمت‌ها این آثار و عواقب مخرب را به مراتب تشدید می‌کند. درعین حال افزایش نرخ ارز و مهم‌تر از آن عدم ثبات در قیمت‌ها باعث تعلل و توقف جدی تولیدکنندگان و صنعتگران کشور خواهد شد. آن هم در سالی که به نام سال تولید دانش‌بنیان نام‌گذاری شده است. بی‌شک چنین شرایطی می‌تواند این شعار را بر زمین بگذارد.

بغزیان درخصوص شوک‌های خبری مانند احتمال عدم آزادسازی اموال بلوکه‌شده ایران در کره جنوبی، آن هم بعد از اخبار رسانه‌های داخلی و تأیید مقامات سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران هشدار داد و اذعان کرد که چون به دنبال اخبار داخلی و تأیید رسمی وزارت امور خارجه، بازار خود را مهیای تریق ارز کرده است، اگر این اموال آزاد نشود که احتمالش زیاد است، قطعا واکنش بازار کاملاً عکس خواهد بود؛ به‌ویژه آنکه کاخ سفید هم این آزادسازی را تکذیب کرده است. این مهم در روزهای آتی می‌تواند خود را به شکل جدی در قالب یک شوک قیمتی به بازار تحمیل کند.

این اقتصاددان ضمن تأکید چندباره بر تأثیر پارامتر سیاست خارجی و توقف مذاکرات وین بر اقتصاد و به‌خصوص بازارهایی مانند بازار ارز، نگاهی هم به عواقب نبود برنامه در دولت سیزدهم و فقدان بینش واقعی و تصمیم‌گیری درست در حوزه معیشت از سوی دولت رئیسی داشت و در این راستا تشریح کرد که متأسفانه تیم اقتصادی دولت رئیسی از مخبر گرفته تا خاندوزی، فاطمی‌امین، عبدالملکی، صالح‌آبادی، محسن رضایی، میرکامپی و... عملاً در این هشت ماهه که از عمر کابینه دولت سیزدهم گذشته است، نتوانستند اقدامی مثبت برای اقتصاد رقم بزنند. متأسفانه برخی تصمیمات مانند حذف ارز چهارهزارو ۲۰۰ تومانی و تصمیمات یک‌شبه و خلق الساعه دیگر از جانب این افراد وضعیت اقتصادی را در کنار پارامتر توقف مذاکرات به یک بحران تمام‌عیار کشانده و کار به جایی رسیده است که زرمزه کوپنی‌کردن اقلامی مانند نان برای مردم مطرح می‌شود. آیا این مسئله شایسته ایران و ایرانی است؟ زمانی که وزیر صنعت و معاونش دستور به توقف افزایش قیمت‌ها و بازگشت آن به قبل می‌دهد، تنها دو حالت را در ذهن ایجاد می‌کند که این آقایان اساساً شناختی از تولید، صنعت، اقتصاد، تورم و... ندارند و اکنون بدون شناخت وزیر شده‌اند و افسار اقتصاد و تولید را در ایران به دست گرفته‌اند که وضع به اینجا کشیده شده است یا اینکه با اشراف به این مسائل صرفاً به دنبال یک نمایش تبلیغاتی سیاسی هستند.

همایش تخصصی بررسی تعرضات به ماموریت‌های دیپلماتیک جمهوری اسلامی ایران از منظر حقوق بین‌الملل

**همزمان با سالگرد اشغال
سفارت جمهوری اسلامی ایران
در لندن**

**سه‌شنبه ۶ اردیبهشت ۱۴۰۱
ساعت ۱۰ الی ۱۲
فرهنگ‌سرای رسانه**

امیر دریادار سیاری:

ارتش، کارخانه تولید امنیت است

معاون هماهنگ‌کننده ارتش جمهوری اسلامی ایران در یادداشتی به مناسبت ۲۹ فروردین، روز ارتش تأکید کرد: امروز ارتش مصمم‌تر از گذشته در کنار ماموریت‌های دفاعی خود در تمام صحنه‌هایی که مورد نیاز بود، حاضر است. به گزارش روابط‌عمومی ارتش، در بخشی از یادداشت امیر دریادار حبیب‌الله سیاری آمده است: «۴۳ سال از فرمان تاریخی حضرت امام خمینی (ره)، بنیان‌گذار کبیر جمهوری اسلامی ایران در نام‌گذاری ۲۹ فروردین به نام روز ارتش جمهوری اسلامی ایران می‌گذرد؛ فرمانی حیات‌بخش که هرچه از آن می‌گذرد، بیشتر از گذشته ارزش و اهمیت آن احساس می‌شود. در آن روزگار که گروه‌های مختلفی با تفکرات التقاطی در جامعه شعار انحلال ارتش را سرمی‌دادند، امام بزرگوار یک‌تنه در مقابل خواسته‌های شوم آنها ایستادند و فرمودند که ارتش باید بماند». در بخشی دیگر از یادداشت

آمده است: «زمانی که صدام حسین با تصور چندپارگی، عدم انسجام و ناتوان بودن ارتش جمهوری اسلامی ایران دستور حمله سراسری به کشورمان را در ظهر روز ۳۱ شهریور ۱۳۵۹ صادر کرد، شاید این تصور را که اولین پاسخ ایران به حمله او تنها دو ساعت پس از آغاز تهاجم باشد، هیچ‌گاه در ذهن خود نداشت؛ آری! اگرچه ارتش در آن ایام در اثر تصفیه‌های سازمانی پس از انقلاب دستخوش برخی ناملایمات شده بود، اما هنگامی که تمامیت ارضی و کیان میهن اسلامی را مورد تعرض دشمن دید، با تمام توان و آنچه در دست داشت وارد صحنه شد و حماسه‌های بزرگی را در زمین و هوا و دریا خلق کرد که دشمن را تارومار کرد. ناملایمات و کاستی‌ها هیچ‌گاه ارتش را از اجرای ماموریت اصلی خود که همانا تأمین امنیت ملت بزرگ ایران و مرزهای زمینی، هوایی و دریایی است، باز نگذاشت.»

او در ادامه نوشته است: «اما ارتش جمهوری

اسلامی ایران را نمی‌توان مجموعه‌ای نام برد که تنها در حوزه دفاع و امنیت کشور فعال است؛ وقوع حوادث و بلایای طبیعی در کشورمان طی سال‌های اخیر، روی دیگری از ارتش را به نمایش گذاشت که در شرایط بحرانی و سخت با حضور خود در میدان مردم‌یاری، این بار نزدیک‌تر و مستقیم‌تر یار و یاور مردم باشد. کیست که صحنه‌های حضور ارتش دوشادوش مردم در زلزله، سیل، صحنه قدم‌گذشتن فردی سالخورده بر روی دوش یک سرباز ارتشی برای سوار شدن به وسیله نقلیه و... را به یاد نداشته باشند؟ حضور خود باعث شد فرمانده معظم کل قوا در بیان خود آنجا که فرمودند «خدمات متواضعانه ارتش به مردم سیل‌زده نشان صداقت در شعار ارتش فدای ملت است»، مدال پرافتخار خدمت متواضعانه را به مجموعه ارتش جمهوری اسلامی ایران اعطا کنند و از ارتش به عنوان «نمایشگاه ارزش‌های اسلامی» یاد کنند.»

